

Innst. S. nr. 97

(2000-2001)

Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 1999

St.meld. nr. 5 (2000-2001)

Til Stortinget

1. INNLEIING

Samandrag

Årsmeldingane frå Noregs Bank, Kredittilsynet, Statens Banksikringsfond, Statens Bankinvesteringsfond og Folketrygdfondet følgjer som uttrykte vedlegg til meldinga. Det er i avsnitt 1.2 i meldinga gjort greie for utviklinga på finansmarknaden i 1999.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, leiaren Dag Terje Andersen, Erik Dalheim, Grethe G. Fossum, Britt Hildeng, Ottar Kaldhol, Torstein Rudihagen og Signe Øye, frå Framstegspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, frå Kristeleg Folkeparti, Valgerd Svarstad Haugland, Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfohn, frå Høgre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, frå Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, frå Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, frå Venstre, Terje Johansen, og representanten Stein Bastesen, viser til merknader under dei ein-skilde avsnitta nedanfor.

2. NOKRE SPØRSMÅL I TILKNYTING TIL FINANSMARKNADEN

2.1 Om konkurransesituasjonen i marknaden for kommunale tenestepensjonsordningar

Samandrag

Storingsrepresentantane Solberg og Foss har i Dokument nr. 8:38 (1999-2000) foreslått at Regjeringa skal gjennomføre tiltak for å sikre fri konkurranse på marknaden for kommunale tenestepensjonsordningar,

jf. brev frå finansministeren til finanskomiteen datert 28. april 2000 og finanskomiteen si innstilling, Innst. S. nr. 173 (1999-2000).

I innstillinga uttaler fleirtalet i finanskomiteen, side 2:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, ber departementet i Nasjonalbudsjettet eller på annen egnet måte høsten 2000 legge frem en vurdering av konkurransesituasjonen i markedet for kommunale tenestepensjonsforsikringer og en vurdering av behovet for tiltak."

Finansdepartementet legg til grunn at det er mest høveleg å drøfte trongen for eventuelle tiltak mellom anna i lys av innstillinga til det offentlege utvalet som vurderer overføringsavtalen. Det er i meldinga gitt ei oversikt over konkurransesituasjonen i marknaden for kommunale tenestepensjonsordningar. Oversikta bygger på opplysningar frå Kredittilsynet

Finansdepartementet har i hovudsak slutta seg til dei vurderingane Kredittilsynet har gitt uttrykk for, mellom anna i høve til problemstillingane knytt til om dei private livsforsikringsselskapa kan tilby forsikringsmessig dekning av pensjonsyttingane i kommunale ordningar. Departementet har vidare merka seg at ny hovudtariffavtale for perioden 2000-2002 ikkje stiller krav om at eit pensjonsprodukt er "tatt til etterretning" i Kredittilsynet ved skifte av forsikringsselskap eller pensjonskasse. Denne endringa synest å ivareta dei innvendingar som Konkurransetilsynet og Kredittilsynet har presentert i høve til hovudtariffavtalen som gjekk ut 30. april 2000.

På generelt grunnlag legg departementet stor vekt på at det skal vere tilstrekkeleg konkurranse innanfor alle delar av forsikringsmarknaden, og at det bør sikrast ein vel fungerande marknad også for kommunale tenestepensjonsordningar, samtidig som ein tek omsyn til hovudtariffavtalen. Behovet for eventuelle tiltak vil bli nærare vurdert, mellom anna på grunnlag av Overføringsavtaleutvalet si innstilling. Ein søker på denne

måten å sikre eit best mogleg informasjonsgrunnlag for å vurdere korleis marknaden for kommunale pensjonsordningar verkar.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

2.2 Om Konkurranseflateutvalet

2.2.1 Innleiing

Samandrag

Ved kongeleg resolusjon 18. juni 1999 blei det oppnemnt eit utval som skulle kartleggje konkurransekrafta i den norske finanssektoren. Bakgrunnen for oppnemninga var mellom anna dei raske endringane som skjer i finansnæringa internasjonalt. Utvalet blei sett saman av representantar frå styresmaktene, ulike sentrale institusjonar og organisasjonar, og dessutan nokre frittstående representantar. Leiar for utvalet var professor Einar Hope, og innstillinga, NOU 2000:9, blei avgitt til Finansdepartementet 28. mars 2000. Ein nærare omtale av NOU 2000:9 er gitt i Revidert nasjonalbudsjett 2000, St.meld. nr. 2 (1999-2000).

I Stortinget si innstilling til Revidert nasjonalbudsjett 2000, Budsjett-innst. S. II (1999-2000), heiter det under punktet knytt til omtalen av Konkurranseflateutvalet mellom anna:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke betydningen av at arbeidet med oppfølgingen av kommisjonens tilrådinger skjer så raskt som mulig, både når det gjelder de spørsmål som krever nærmere utredninger og de spørsmål som kan følges opp som en del av forvaltningens arbeid.

Disse medlemmer ber derfor Regjeringen gi høyeste prioritet til arbeidet med oppfølging av Konkurranseflateutvalgets rapport. Det bør løpende gjennomføres endringer på de områder dette er mulig, og utredningsarbeid der dette er nødvendig bør legges opp slik at dette ikke tar lenger tid enn høyst nødvendig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

Stortinget ber Regjeringen senest i Nasjonalbudsjettet for 2001 legge frem en redegjørelse over hvilke regelendringer som er gjennomført som følge av Konkurranseflateutvalgets rapport, sammen med en redegjørelse for videre fremdrift for de spørsmål som krever nærmere utredning."

Jf. òg Innst. S. nr. 220 (1999-2000) "Innstilling fra finanskomiteen om omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000", tilråding XXXIX og anmodningsvedtak nr. 539-XLIX.

2.2.2 Nærare om oppfølginga av Konkurranseflateutvalet

Eit velfungerande og effektivt finansvesen er viktig for å realisere overordna mål om velferd og verdiskaping. For myndighetene er det ei oppgåve å skape rammevilkår som motiverer institusjonane til å innrette seg slik at dette målet blir nådd. Det er likevel institusjonane sjølve som har ansvaret for å tilpasse seg slik at dei oppnår lønsam og konkurransedyktig drift.

Den samla politikken på finansmarknadsområdet inneheld fleire element. Styresmaktene har ei rolle som konsesjonsgivar, og trekkjer opp retningslinene for konsesjonspolitikken. Ved handsaminga av konsesjonssaker blir det lagt stor vekt på omsynet til soliditet og konkurranse. Vidare har staten eigarinteresser i DnB og Kreditkassen. Retningslinene for eigarskapspolitikken er omtala i St.meld. nr. 38 (1999-2000) og Innst. S. nr. 245 (1999-2000). Staten legg òg næringspolitiske rammer, mellom anna gjennom lovgivinga som er viktig for næringa.

Den raske utviklinga på finansmarknaden, både i Noreg og internasjonalt, stiller i første rekkje krav til finansinstitusjonane, men òg til dei rammevilkår styresmaktene trekkjer opp. Arbeidet med oppfølginga av Konkurranseflateutvalet si innstilling er gitt høg prioritet i departementet. Departementet legg stor vekt på at regelverket må vurderast som ein heilskap for å få sett finansnæringa sine rammevilkår og konkurranseposisjon i samanheng. Konkurranseflateutvalet har peika på område knytte til finansmarknaden som må vurderast nærare, men hadde ikkje som mandat å kome med konkrete forslag. I oppfølginga av utvalet si innstilling vil ein gjere dette på ein slik måte at ein oppnår eit mest mogleg heilskapleg regelverk.

Departementet legg vekt på ei rask oppfølging av utvalet si innstilling. Som varsla i Revidert nasjonalbudsjett 2000 vil det skje ved ei todelt oppfølging av innstillinga. Nokre spørsmål om konkurransekrafta i norsk finanssektor skal følgjast opp som ein del av arbeidet i forvaltninga. Det er også sett i verk ei modernisering av verksemdsreguleringa for livsforsikringsnæringa. Dette er ei kompleks problemstilling som krev ein breiare lovgjennomgang, og vil omfatte fleire av dei tilhøva Konkurranseflateutvalet tok opp. Departementet gav 13. juli 2000 eit lovgivingsoppdrag til Banklovkommisjonen. I mandatet heiter det:

"Konkurranseflateutvalget har i NOU 2000:9 utredet en rekke spørsmål knyttet til norsk finanssektors internasjonale konkurransekraft. Utvalget påpekte i sin utredning en del fordeler og ulemper som norsk finansnæring har, sammenlignet med utenlandske aktører. Utvalget har generelt ikke foretatt så omfattende gjennomgåelse av de ulike forhold som enkeltvis eller samlet sett kan skape konkurranseulempen, at det har gitt grunnlag for å komme med konkrete regelverksforslag. Dette var i samsvar med utvalgets mandat. Utvalget har gitt generelle anbefalinger om at visse forhold bør utredes nærmere, og at dette arbeidet gis høy prioritet med sikte på at norske aktører skal ha tilsvarende konkurransevilkår som utenlandske aktører har på finansmarkedet.

Finansdepartementet legger til grunn at det er behov for å foreta de gjennomganger av regelverket for finansinstitusjonene som konkurranseplateutvalget anbefaler. Departementet ber kommisjonen foreta en slik gjennomgang, samt å fremsette forslag til regelverksendringer i tråd med konklusjonene som Banklovkommisjonen kommer til i gjennomgåelsen. Forslagene må ivareta hensynet både til konkurranse, soliditet og forbrukervern.

Et område konkurranseplateutvalget særskilt peker på, er reguleringen av livsforsikringsvirksomhet.

Utvalget viser til at den samlede regulering av livsforsikringsvirksomhet er bygget på en rekke enkeltreguleringer som er blitt til over tid og som samvirker med hverandre på ulike måter. Gjeldende regelverk har etter utvalgets syn etterhvert blitt omfattende og til dels uoversiktlig, og oppfølgingen av regelverket legger beslag på store ressurser.

Finansdepartementet legger til grunn at det er behov for å foreta en bred gjennomgang av regelverket for livsforsikring. Formålet med en slik gjennomgang må være å etablere et tidsmessig, helhetlig regelverk for å sikre norske selskapers rammevilkår for å møte et større innslag av internasjonal konkurranse, og for å gi grunnlag for effektiv drift og et best mulig tilbud til kundene. I gjennomgangen må det også sees hen til de parallelle behov for revisjon av regelverket for annen forsikringsvirksomhet som gjennomgangen måtte vise. Forholdet mellom offentligrettslig regulering og kontraktsregulering bør gjennomgås. I den utstrekning det er mulig og hensiktsmessig bør reguleringsforslaget kunne sammenlignes med hovedtrekk i gjeldende rammeregler i land det er naturlig å sammenligne seg med. Forholdet til den nye lovgivningen om foretakspensjon og innskuddspensjon må gjennomgås. Av hensynet bl.a. til et enhetlig regelverk må det legges vekt på å gjøre det mulig å konvertere eksisterende kontraktsmasse over til nytt regelverk.

Det skal legges vekt på å utarbeide et regelverk for livsforsikring som gir incentiver til en effektiv drift med god lønnsomhet og soliditet, som sikrer en klar fordeling av risiko og avkastning mellom kunder og eiere, gir muligheter til å utvikle nye produkter som kundene etterspør og som ivaretar viktige kundebehov, herunder kontoføring og flytterett.

Finansdepartementet viser til at Banklovkommissjonen etter sitt mandat kan etter behov knytte til seg eksterne eksperter og/eller gjøre bruk av referansegrupper e.l., og departementet antar at det vil kunne være hensiktsmessig å gjøre bruk av slike muligheter under arbeidet. Dette forutsettes i tilfellet gjort i samråd med departementet.

Det bes om at Banklovkommissjonen oversender vurderinger og forslag i samsvar med ovenstående senest innen utgangen av første halvår 2001, og at forslagene inngår som en integrert del av Banklovkommissjonens samlede forslag i sjette utredning."

På enkelte område er det allerede gjennomført tiltak. Fleire av disse peika Konkuranseflateutvalet og på i si innstilling. Finansdepartementet fastsette forskrift 12. mai 2000 nr. 436 om endring av forskrift 25. mars 1991 nr. 214 "Om anvendelse av kapitaldekningsregler på konsolidert basis m.v". Endringa er omtala i Revidert nasjonalbudsjett 2000, der det mellom anna heiter:

"Endringen går ut på at det ved anvendelse av kapitaldekningsreglene på konsolidert basis skal skilles mellom eiendeler i andre finansinstitusjoner som eies av forsikringsselskap i konsernet og eiendeler som eies av andre finansinstitusjoner i konsernet. En slik endring vil sikre likebehandling når det gjelder forsikringsselskaper i og utenfor konsern, uavhengig av hvordan konsernet er organisert. De lempeligere krav til forsikringsselskapers krysseie, som tidligere er foretatt, og den endringen som nå er foretatt, innebærer at faren for konkurransemessige ulemper for norske forsikringsselskaper, som følge av krysseiebestemmelsene, er betydelig redusert."

Departementet har i brev til Kredittilsynet av 21. juni 2000 bedt tilsynet mellom anna vurdere om ein bør halde fram med krav om 100 pst. vektning av bustadlån mellom 60 og 80 pst. av verdigrunnlaget. I brevet heiter det mellom anna:

"Departementet viser vidare til St. meld. nr. 2 (1997-98) (Revidert nasjonalbudsjett 1998) side 109, hvor det heter:

"Som et bidrag til å sikre finansinstitusjonenes soliditet i en periode med høy utlånsvekst, særlig i bankene, har Finansdepartementet besluttet å redusere omfanget av den særlige begunstigelsen som kapitaldekningsregelverket for finansinstitusjoner gir for boliglån, gjennom å senke grensen for halv risikovektning av boliglån fra 80 pst. til 60 pst. av forsvarlig verdigrunnlag. Departementet har vidare besluttet å gi Kredittilsynet retningslinjer for en innstramming i vilkårene for godkjenning av ny tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, som i hovedsak ikke bør gis dersom kjernekapitaldekningen er under 7 pst."

Departementet ber Kredittilsynet vurdere om en fortsatt bør opprettholde krav om 100 pst. vektning av boliglån mellom 60 og 80 pst. av verdigrunnlaget. En ber også om en vurdering av vilkårene for godkjenning av ny tidsbegrenset ansvarlig lånekapital.

De konkurransemessige sider av evt. regelendringer må være med i vurderingen."

I Kredittilsynet sitt brev til Finansdepartementet av 31. august 2000 går det fram at tilsynet tilrår departementet at:

"Det bør fortsatt være en hovedregel at institusjoners adgang til å benytte tidsbegrenset ansvarlig lånekapital for å dekke det generelle kapitalkravet på 8 prosent, bør være betinget av en kjernekapital på omlag 7 prosent. Det bør imidlertid vurderes om retningslinjene for å kunne akseptere en kjernekapital i underkant av 7 prosent bør utformes slik at det er noe større forskjell mellom det strenge krav (7 prosent) som gjelder for finansinstitusjoner med vanlig risiko og minimumskravet som vil gjelde for finansinstitusjoner med en særlig lav risiko som følge av en særlig godt sikret eller styrt låneportefølje. Dersom Finansdepartementet er enig, vil Kredittilsynet endre praksis slik at 6 prosent kjernekapital settes som et absolutt minimumskrav, og der det skjønnsmessig settes et krav mellom 6 prosent og 7 prosent for institusjoner med vesentlig lavere risiko enn gjennomsnittet. Større differensiering vil være i samsvar med intensjonene for pillar II i forslaget til nytt kapitaldekningsregelverk fra Baselkomiteen. Retningslinjene bør uansett gjennomgås på nytt når nye regler for kapitaldekning settes i verk fra Baselkomiteen og EUs side, ventelig i 2003.

De særlige krav om 100 prosent risikovekt for boliglån mellom 60 og 80 prosent bør etter hvert falle bort, slik at det norske regelverket harmoniseres med det som gjelder i de fleste andre land. På grunn av den sterke veksten i boligpriser og den sterke kredittveksten, er det imidlertid ikke nå forsvarlig å fjerne kravet. Bestemmelsene vurderes på nytt i 2001 i lys av utviklingen i boligpriser og kredittvekst."

Departementet sluttar seg i hovudsak til Kredittilsynet sine vurderingar. Saka er til vidare handsaming i departementet, og vil bli sendt på høring på vanleg måte.

Finansdepartementet fastsette 16. juni 2000 endringer i forskrift 19. februar 1993 nr. 117 "Om pensjonskasser og pensjonsfond". Dette inneber ei innføring av meldeplikt for pensjonskassene sine vedtektsendringar som erstatning for og forenkling av tidlegare prosedyre med godkjenning av Kredittilsynet. Vedtektene til nye pensjonskasser skal framleis godkjennast av tilsynet. Vidare blir det stilt krav om at vedtekter og vedtektsendringar skal følgjast av erklæring både frå advokat og ansvarleg aktuar når dei blir sende inn til Kredittilsynet.

Merknader frå komiteen

Komiteen er samd i vurderingane til departementet om at ei velfungerande og effektiv finansnæring er viktig for å realisera overordna mål om velferd og verdiskaping. Finansnæringa er ei viktig næring i seg sjølv og har samstundes svært mykje å seie for næringslivet generelt.

Komiteen vil understreka, som departementet også gjer, at den raske utviklinga i finansnæringa stiller krav til dei rammevilkår styresmaktene gjev næringa. Dette var m.a. bakgrunn for at Stortinget ba Regjeringa sette ned eit utval for å kartlegge konkurranseevna til finansnæringa, noko som resulterte i NOU 2000:9 Konkurranseflater i finansnæringa.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Sosialistisk Venstreparti, viser til merknadene frå fleirtalet i Revidert nasjonalbudsjett 2000, Budsjettinnst. S. II (1999-2000) der fleirtalet gjev uttrykk for at Regjeringa må fylgje opp tilrådingane frå Konkurranseflateutvalet, både når det gjeld spørsmål som krev nærare utgreiing og dei spørsmål som kan fylgjast opp som ein del av det arbeid forvaltinga gjer. Stortinget ba Regjeringa gje høgaste prioritet til arbeidet, og meinte det løpande burde gjennomførast endringar på dei områda der det var mogeleg.

Komiteen viser til at strukturen i norsk finansnæring er i rask endring, og til at enkelte finansinstitusjonar med verksemd i Noreg har i løpet av dei siste åra blitt dotterselskap eller filialar av utanlandske finansinstitusjonar. Dette understrekar kor viktig det er at Hope-utvalget sine tilrådingar vert fylgde opp.

Komiteen viser også til at det er samanhang mellom voksteren og sysselsettinga i Europa på den eine sida, og nærare integrasjon av finansmarknadene i Europa og auka finansiering frå marknaden på den andre sida.

Komiteen viser elles til at Konkurranseflateutvalget si innstilling var samrøystes. Dette medfører etter komiteen sitt syn at tilrådinga gjev eit godt grunnlag og utgangspunkt for det vidare arbeidet med å sikre konkurransedyktige rammevilkår for norsk finansnæring. Komiteen har merka seg at utvalet på generelt grunnlag går inn for at regelverk og rammevilkår elles i Noreg skal vera tilsvarande det som er vanleg i andre land.

Komiteen viser til at Konkurranseflateutvalget uttalar at regelverk og reguleringsregime må vurderast

samla og i samanhang, utan å vektlegge for sterkt ein-skilde tilhøve som isolert sett kan påverke konkurranseevna til dei norske aktørane. Dette må ikkje medføre at tiltak på einskildområde vert utsett til heile regelverket er på plass. Komiteen vil understreke at det ikkje er naudsynt at alt arbeidet med finanslovgjeving skjer samla.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Sosialistisk Venstreparti, meiner på denne bakgrunn, at nokre tilhøve må vektleggjast meir enn andre i den vidare oppfølging av Konkurranseflateutvalget si innstilling. Fleirtalet viser i den samanhang til den norske modellen for sikringsfond skil seg frå ordninga for innskuddssikring i resten av EØS-området, samtidig har komiteen merka seg at det i EU/EØS-området er store variasjonar i utforminga av ordningane for innskotssikring.

Dette kan føre til ei konkurranseulempe i høve til dei utanlandske konkurrentane, for dei bankane som må betale full avgift. Fleirtalet legg til grunn at endringar i konkurransesituasjon og bankstrukturen tilseier at det m.a. må vurderast ut frå eit risikospreiingssynspunkt om det er naudsynt å oppretthalde to separate sikringsfond i bankar. Fleirtalet meiner det i denne samanhang også vil vere på sin plass å vurdere om andre kredittinstitusjonar enn bankar skal kunne vere medlem av bankene sitt sikringsfond, ut frå om-synet til å avgrense risikoen til medlemmane.

Fleirtalet viser vidare til regulering av kjernekapitalkrav for kredittinstitusjonar. Fleirtalet har merka seg at Konkurranseflateutvalget i si innstilling peikar på at praksisen for vilkår for å ta opp tidsavgrensa ansvarleg lånekapital bør vurderast på nytt. Dette vert grunngeve med konkurransesituasjonen og at EU-direktivet på dette området ikkje har noko krav til storleiken på kjernekapital ved opptak av tilleggskapital. Fleirtalet ber departementet vurdere om det i staden kan stillast krav til soliditet ut over minstekrava i kapitaldekningsforskrifta på eit individuelt grunnlag, slik at institusjonar som har god kontroll med risikoen og låg risikoprofil ikkje får for strenge og konkurransevridande rammer.

Fleirtalet viser til regelverket for kapitaldekningskrav for lån med pant i bustadeigedom som også Konkurranseflateutvalget har uttrykt bør vurderast på nytt. Fleirtalet meiner, som Konkurranseflateutvalget, at praksis bør vurderast på nytt. Komiteen er kjend med at spørsmålet om tidsavgrensa ansvarleg lånekapital og veking av bustadlån i kapitaldekningsregelverket er sendt på høyring med frist i januar 2001.

Fleirtalet vil også ta fram at norske kapitalforvaltningsmiljø ikkje har same høve til å samordna kompetanse og forvaltningsaktivitet innanfor finanskonsern som konkurrentar i andre nordiske land. Fleirtalet meiner forvaltning i høve til praksis og lovgjeving i andre EØS-land bør vurderast.

Fleirtalet viser til at det norske kapitaldekningsregelverket er strengare utforma enn minstekrava elles i det aktuelle EU-direktivet.

Fleirtalet har merka seg at departementet har letta noko på krava i høve til forsikringsselskapa, og ser fram til ei nærare vurdering av bruken av kryssseige-reglane for forsikringsselskap.

Fleirtalet meiner at departementet, på bakgrunn av Hope-utvalget si innstilling om egenkapitalkrav for forsikringsselskapa, må gå gjennom kapitaldekningskrava for forsikring og blanda konsern.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Stortinget ved behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2000 enstemmig vedtok å be Regjeringen i Nasjonalbudsjettet 2001 legge frem en redegjørelse over hvilke endringer som er gjennomført, sammen med en redegjørelse for videre fremdrift for de spørsmål som krever nærmere utredning.

På denne bakgrunn er disse medlemmer skuffet over Regjeringens behandling av denne saken. Etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett er det ifølge departementets redegjørelse i Kredittmeldingen kun gjennomført en regelendring som kan knyttes til oppfølgingen av Konkurranseflateutvalgets rapport; knyttet til forenkling ved vedtektsendringer for pensjonskasser. Det ble heller ikke gitt noen redegjørelse i Nasjonalbudsjettet for 2001, slik Stortinget ba om.

Den omtale av spørsmålet som er gitt i Kredittmeldingen er på ingen måte dekkende for Stortingets vedtak om redegjørelse. Omtalen i Kredittmeldingen er i all hovedsak gjentak av tekst fra gamle dokumenter, og inneholder knapt noen realiteter.

Disse medlemmer konstaterer at departementets uttalelser i Kredittmeldingen om at "departementet legger vekt på en rask oppfølging" og at dette arbeidet "er gitt høy prioritet i departementet", står i skarp kontrast til de faktiske forhold.

På denne bakgrunn finner disse medlemmer det nødvendig å fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i løpet av mars 2001 legge frem for Stortinget:

1. Forslag om endring av banksikringsloven som bringer det norske regelverket for sikringsfond på linje med resten av EØS-området.
2. Sak om endring av kjernekapitalkravene for kredittinstitusjoner, slik at disse bringes på linje med EU-kravene på området.
3. Sak om endringer i regelverk og forvaltningspraksis vedrørende mulighetene norske konsern har for å samordne forvaltningen av kundemidler i verdipapirfond med den operative forvaltningen av andre kundemidler, slik at dagens norske forvaltningspraksis bringes på linje med lovgivning og praksis i andre EØS-land.
4. Sak om endring av regelverket for kryssseie i finansinstitusjoner, slik at dette regelverket i sin helhet bringes på linje med EU-reglene på området.
5. Tidsplan for det videre arbeidet med oppfølging av Konkurranseflateutvalgets innstilling, samt for den videre oppfølging av det som er oversendt Banklovkommisjonen for videre utredning."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at norsk næringsliv er avhengig av en velfungerende finansnæring, og vil bidra til rammevilkår som sikrer dette. Men hovedansvaret for konkurranseevnen til finansnæringen påhviler næringen sjøl. Dette medlem understreker imidlertid at som andre næringer må finansnæringen bidra til fellesskapet. Den nære historien til norsk finansnæring viser også viktigheten av at det stilles strenge krav til sikkerhet for kundenes penger.

Dette medlem ber om at også disse hensyn ivaretas i den videre oppfølgingen av Konkurranseflateutvalgets innstilling, og tar for øvrig Regjeringens orientering til etterretning.

3. REGELVERKSUTVIKLING OG FORVALTNINGSSAKER PÅ FINANSMARKNADSOMRÅDET

3.1 Regelverksutvikling på finansmarknadsområdet

Samandrag

I meldinga er det gitt ei oversikt over dei viktigaste endringane i regelverket på finansmarknadsområdet for 1999, og dessutan ei oversikt over sentrale forvaltningssaker for same år. Omtalen er i hovudsak avgrensa til 1999, men enkelte stader har ein ført framstillinga fram utover årsskiftet. Kredittmeldinga 1998 inneheld òg ei framstilling som på enkelte punkt omfattar endringar i 1999.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

4. VERKSEMDA TIL NOREGS BANK I 1999

4.1 Årsmeldinga for 1999

Samandrag

Årsmeldinga 1999 for Noregs Bank blei handsama og godkjend i hovudstyremøte 29. mars 1999. Etter § 28 i "lov av 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet (sentralbankloven)" skal årsmelding og årsrekneskap sendast til departementet for å leggjast fram for Kongen og gjerast kjende for Stortinget. Etter § 5 i instruks skal Riksrevisjonen sende "et eksemplar av de i § 2 nevnte dokumenter til Stortinget sammen med sine mulige bemerkninger om resultatet av kontrollen". Årsmeldinga følgjer meldinga som uttrykt vedlegg.

4.1.1 Leiing og administrasjon

Det er i meldinga gjort greie for leiing og administrasjon av Noregs Bank i 1999.

For produksjon av setlar og mynt eig Noregs Bank to produksjonsbedrifter; Norges Banks Seddeltrykkeri (NBS) i Oslo og Den Kongelige Mynt (DKM) på Kongsberg, organisert som avdelingar av sentralbanken.

Produksjonsbedriftene DKM og NBS har dei siste ti åra utvikla ei relativt monaleg næringsverksemd, i tillegg til produksjon av setlar og mynt for Noregs Bank.

Den 9. mai 2000 blei det lagt fram eit forslag for Finansdepartementet om å skilje ut Den Kongelige Mynt som eige aksjeselskap. Hovudmotivet for å gjere om DKM til aksjeselskap er ifølgje Noregs Bank å skape ein så effektiv verksemd som mogleg, slik at det også i framtida kan forsvarast å produsere mynt i Noreg. Det er Noregs Bank si vurdering at det vil vere avgrensa økonomisk risiko i samband med å føre vidare verksemda ved DKM som er retta mot eksterne kundar. Denne verksemda stiller likevel ifølgje Noregs Bank heilt andre krav til resultatmåling, oppfølging og økonomisk og administrativ styring enn det som er vanleg i forvaltningsbedrifter som Noregs Bank. Det er difor Noregs Bank si oppfatning at slik verksemd berre kan bli ført vidare dersom bedrifta blir skilt ut som eiga aksjeselskap.

I brev frå Finansdepartementet til Noregs Bank av 23. mai 2000 går det fram at "Finansdepartementet tar foreleggelsen av saken til etterretning".

I ei melding frå Noregs Bank 5. september 2000 går det fram at representantskapet har vedteke å skilje ut Den Kongelige Mynt som eiga aksjeselskap heilott av Noregs Bank. I meldinga heiter det mellom anna:

"Omleggingen finner sted på bakgrunn av at DKM i løpet av de siste ti årene har utviklet en relativt betydelig næringsvirksomhet i tillegg til produksjon av mynt for Norges Bank. En slik næringsvirksomhet er det ikke naturlig å drive innenfor en avdeling av Norges Bank, slik DKM i dag er organisert."

Forslaget til endringar i avdelingsstrukturen i Noregs Bank blei lagt fram for Finansdepartementet 9. mai 2000. Det er i meldinga gjort nærare greie for saka.

I ei melding frå Noregs Bank 6. september 2000 går det fram at representantskapet har vedteke ny avdelingsstruktur. I meldinga heiter det mellom anna:

"Norges Bank opprettholder avdelingene i Lillehammer, Oslo, Larvik, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø for distribusjon av kontanter og forretningsdrift på kontantområdet. Norges Bank vil videreutvikle kontanthåndteringen ved disse distriktsavdelingene som næringsvirksomhet på forretningsmessige vilkår i konkurranse med andre aktører. Banken vil utnytte sin kompetanse og infrastruktur for kontroll og behandling av sedler og mynt til å skape effektive løsninger på markedet for kontanthåndtering. [...]"

Avdelingene som nedlegges, er Fredrikstad, Ålesund, Bodø, Hammerfest og Vardø, og i tillegg nedlegges kassekontoret i Haugesund. Norges Bank har ikke funnet grunnlag for forretningsmessig drift ved disse avdelingene innenfor en resultatenhets-organisasjon. Sikkerhets- og kontrollrutiner krever for stor bemanning i forhold til aktivitetsnivået i de nordligste fylkene. Det er derfor bedre å basere distribusjonen av kontanter til bankvesenet i disse områdene på at lokale banker påtar seg å administrere Norges Banks depoter ved siden av sin øvrige bankvirksomhet. Avvikling av avdelingene vil være gjennomført i løpet av første halvår 2001.

Hovedstyret i Norges Bank har nylig besluttet å lokalisere sentralbord og enkelte arkivfunksjoner til Vardø for å bidra til sysselsettingen der. Dette vil gi fra 5 til 7

årsverk i tiden framover. Inntil disse arbeidsoppgavene er overført, vil avdelingene i Finnmark bli opprettholdt som depoter drevet av Norges Bank."

Departementet viser elles til det arbeidet Noregs Bank har gjort med å sikre ei effektiv ressursutnytting. Ein er innforstått med at det i ein periode har vore naudsynt med ein auke i ressursbruken for kapitalforvaltninga i Noregs Bank i samband med oppbygginga av Petroleumsfondet.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

4.1.2 Nærare om verksemda til Noregs Bank i 1999

Etter sentralbanklova § 1 skal Noregs Bank mellom anna vere utøvande og rådgivande organ i penge-, kreditt- og valutapolitikken. Banken skal gi ut setlar og mynt og fremje eit effektivt betalingssystem. Vidare skal banken overvake penge-, kreditt- og valutamarknadene.

Det følgjande er ei kort framstilling av verksemda i 1999, som byggjer på årsmeldinga frå Noregs Bank. For ein meir utfyllande gjennomgang viser ein til årsmeldinga. Ein viser og til omtalen av penge-, kreditt- og renteutviklinga i nasjonalbudsjettpublikasjonane.

Noregs Bank har oppgåver knytte til betalings-systema som heilskap. Noregs Bank står for oppgjer av krav og skyldnader mellom bankane og pengeoppgjer i verdipapirhandelen, og har oppgåver knytte til statens økonomiforvaltning. Som setelbank står Noregs Bank for produksjon og distribusjon av setlar og mynt.

Betalingssystemet er ein viktig del av infrastrukturen i det finansielle systemet. Svikt her kan ha store samfunnsøkonomiske konsekvensar og kostnader. Noregs Bank har lagt særleg vekt på å avgrense risikoen for at problem i ein finansinstitusjon eller ein delmarknad skal forplante seg til andre institusjonar og marknader gjennom betalingssystema.

Noregs Bank fekk større fullmakter til å sikre at betalingssystema er organiserte slik at omsynet til finansiell stabilitet blir ivareteke gjennom lov om betalingssystem m.v., som blei sanksjonert 17. desember 1999. Lova følgjer i hovudsak Banklovkommisjonen sitt framlegg i NOU 1996:24 Betalingssystem m.v. Vidare omfattar kapittel 4 i lova EØS-direktivet om endeleg oppgjer i betalingssystem og i oppgjerssystem for verdipapir. Lova innfører konsesjonsplikt for etablering og drift av interbanksystem, som er system baserte på felles avtalar for avrekning, oppgjer eller overføring av pengar mellom kredittinstitusjonar. Noregs Bank er gitt konsesjons- og tilsynsansvar for slike system.

Det er i meldinga gjort nærare greie for arbeidet med betalingsmiddel og betalingsformidling.

Det er i meldinga vidare gjort greie for oppgåver og rådgivning i samband med penge-, kreditt- og valutapolitikken og for statistikkarbeid og kontrolloppgåver for anna verksemd.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

4.2 Rekneskap og budsjett for 1999

4.2.1 Balansen 31. desember 1999

Samandrag

Tabell 4.2 og 4.3 i meldinga viser Noregs Banks balanserekneskap ved utgangen av 1999, samanlikna med tilsvarande tal for 1996, 1997 og 1998. Det er i meldinga gjort greie for Noregs Banks aktiva, Noregs banks passiva og Resultatrekneskap for 1999.

Kursreguleringsfondet blei tilført 124 mill. kroner i 1999. Fondet utgjør etter dette 27 339,2 mill. kroner. Kursreguleringsfondet har likevel ikkje nådd storleiken som følgjer av punkt 1.1 punktum i retningslinene. I samsvar med punkt 2 i retningslinene blei det ikkje avsetning til overføringsfondet.

I samsvar med punkt 3 i retningslinene blei det overført 10 685,1 mill. kroner til statskassa.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

5. VERKSEMDA TIL KREDITTILSYNET I 1999

Samandrag

Det er i meldinga gjort greie for oppgåvene til Kredittilsynet og til styring og administrasjon i 1999.

Kredittilsynet overtok tilsynet med rekneskapsførarar (autorisasjonsordninga) frå 1. januar 1999. Sjølv om det blei gjort enkelte forenklingar i regelverket, har forvaltning og tilsyn synt seg særskild ressurskrevjande, og meir enn det ein opphavleg rekna med.

Dei samla utgiftene til Kredittilsynet var 95,7 mill. kroner, ein auke på 10,0 pst. frå 1997. Utgiftene blir dekte ved innkreving frå dei tilsynspliktige.

Ein viser til Kredittilsynet si årsmelding for nærare omtale av administrative tilhøve o.a. i Kredittilsynet. Årsmeldinga inneheld òg Kredittilsynet sitt syn på tilhøva i finansmarknaden og verksemdar under tilsyn. Årsmeldinga frå Kredittilsynet følgjer som uttrykt vedlegg til meldinga.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

6. VERKSEMDA I STATENS BANK-SIKRINGSFOND I 1999

Samandrag

Det er i meldinga gitt oversyn over det rettslege grunnlaget for Statens Banksikringsfond, for organisasjon og leiing og for rekneskap og verksemd i 1999.

Det blei vedteke i ekstraordinær generalforsamling 16. desember 1993 at Oslobanken skulle oppløysast, og ein valde eit avviklingsstyre som skulle stå for avviklinga av banken.

Fondet har i 1999 motteke halvårlege rapportar frå banken.

I 1999 fekk banken eit underskot på 21,8 mill. kroner. Aksjekapitalen i banken er tapt, og eigenkapitalen var negativ med 546 mill. kroner ved utgangen av 1999. Underdekninga er dekt inn gjennom eit lån frå Forretningsbankenes sikringsfond. Banken vil bli endeleg avvikla i 2000.

I samband med det avtaleverket som blei etablert i 1993 i samband med avviklinga av Oslobanken, stilte Forretningsbankenes sikringsfond ein garanti overfor Oslobanken som gjaldt eksisterande og framtidige skyldnader for banken. Ved avtale av 28. mai 1993 mellom Statens Banksikringsfond og Forretningsbankenes sikringsfond forplikta SBF seg til å skyte inn kapital i Oslobanken i den grad utbetalingane frå Forretningsbankenes sikringsfond i samband med garantien overfor Oslobanken sine kreditorar overstig 750 mill. kroner, men avgrensa til 250 mill. kroner. Sett på bakgrunn av at Oslobanken hadde ein negativ eigenkapital på 546 mill. kroner ved utgangen av 1999, og at banken vil bli endeleg avvikla i 2000, inneber det at Fondet ikkje må betale ut endå meir.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

7. VERKSEMDA I STATENS BANK-INVESTERINGSFOND I 1999

7.1 Innleiing

Samandrag

Det er i meldinga gjort greie for det rettslege grunnlaget for Statens bankinvesteringsfond, for styre og administrasjon, og for rekneskap og balanse og verksemda i 1999.

I omtalen til punkt 3.4.14 kap. 5350 "Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond" i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1997-1998) "Om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet medregnet folketrygden 1998" heiter det mellom anna:

"Regjeringen legger til grunn at Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond selger aksjene i DnB og i Kreditkassen i 1998 slik at fondenes eierandel i de to bankene reduseres til 1/3. En vil gjennom salget søke å oppnå et spredt eierskap i de to bankene."

Komiteen sitt fleirtal, alle utanom Sosialistisk Venstreparti, slutta seg til dette, jf. Budsjett-innst. S. nr. I. (1997-1998). Det er i meldinga gjort greie for saka.

Salsperioden var frå 8. mars til 19. mars 1999. I salsperioden heldt representantar for leiinga i Kreditkassen, tilretteleggaren og seljaren presentasjonar for 141 institusjonar. 71 av presentasjonane vart haldne separat for store institusjonar i Europa og USA.

I overkant av 50 pst. av institusjonane som blei besøkte, kjøpte aksjar i Kreditkassen. Totalt var det nesten 300 institusjonelle investorar som etterspurde aksjar i Kreditkassen. 61 mill. aksjar vart etterspurde

av norske aktørar, og 157 mill. blei etterspurde av utanlandske aktørar.

Oppslutninga blant private investorar i Noreg var stor. Om lag 18 000 interessentar etterspurde 38 mill. aksjar. Dette var ein auke i forhold til resultatata frå andre transaksjonar ein kan samanlikne med. Totalt blei det etterspurt 256 mill. aksjar. Sett i samanheng med at Bankinvesteringsfondet skulle selje 90 mill. aksjar, var dette tilfredsstillande.

I prospektet og informasjonsbrosjyren blei det spesifisert at ein ville tilgodesjå private investorar i tilfelle overteikning. Alle private aksjonærar som etterspurde mindre enn 3 000 aksjar, fekk 100 pst. tildeling. Dei same tildelingskriteria blei brukte både for norske og utanlandske institusjonelle investorar. Totalt sett blei 48 pst. av aksjane selde til norske aksjonærar. Tildelinga og salskursen på aksjane blei offentleggjorde 22. mars 1999.

Generelt sett var det en god spreiding på etterspurnaden.

I samband med internasjonale nedsal har aksjekursen ifølgje Bankinvesteringsfondet ofte hatt dårlegare utvikling enn liknande aksjar i perioden før og under salet. Etter salet har aksjane ofte stige meir enn tilsvarende aksjar i marknaden. Aksjekursen til Kreditkassen utvikla seg derimot godt både før og under salet i høve til aksjekursen til institusjonar ein kan samanlikne med. I perioden etter salet var aksjekursen stabil. Sett i samanheng med den gode etterspurnaden tyder dette på at marknadsføringa, både nasjonalt og internasjonalt, var vellukka.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

7.2 Fusjon mellom Den norske Bank ASA og Postbanken BA

Samandrag

Styra i DnB og Postbanken inngjekk 23. mars 1999 ein avtale med sikte på samanslåing av dei to finanskonserna med DnB som overtakande selskap. Bakgrunnen for samanslåinga var å utnytte områda der institusjonane utfylte kvarandre.

Som fusjonsvederlag fekk Postbanken sin eineaksjonær (staten) aksjar i DnB, som med ein aksjekurs på 30,40 kroner utgjorde 4 200 mill. kroner. I tillegg blei det til eineaksjonæren i Postbanken utbetalt ein kontantsum på 300 mill. kroner frå den frie eigenkapitalen i Postbanken. Aksjonærane i DnB eig 82,3 pst. og eineaksjonæren i Postbanken eig 17,7 pst. av det fusjonerte selskapet. Finansdepartementet har etter årsavslutninga overført aksjane frå fusjonsoppgjeret til Bankinvesteringsfondet.

Det blei vedteke å auke aksjekapitalen i DnB med 1 381,6 mill. kroner, frå 6 405,0 mill. kroner til 7 786,6 mill. kroner, ved nyteikning av 138 157 895 aksjar som følgje av fusjonen.

Det blei spesifisert at resultateffekten av potensielle kostnadsinnsparingar og pårekna meirsal bør kunne ligge på rundt 450 mill. kroner og mellom 150 og 200

mill. kroner før skatt på årsbasis i løpet av ein tre- til femårsperiode.

Rådgivarane til DnB og Postbanken, Merrill Lynch, Morgan Stanley og Orkla Finans, har uttala at fusjonsvederlaget framstår som rimeleg ("fair") frå eit finansielt synspunkt.

Det blei annonsert at den nye banken ville få ein forvaltningskapital på 315 mill. kroner. I tillegg til filialnettet til DnB skal 900 postkontor og 2 500 landpostbod kunne nyttast til banktenester.

Fusjonsplanen var ferdig handsama, og prospekt sendt til aksjonærane og offentleggjort 11. mai 1999 saman med innkalling til ekstraordinær generalforsamling i dei fusjonerande selskapa. Styret i Bankinvesteringsfondet støtta forslaget og deltok i valkomiteane som førebudde den formelle fusjonsprosessen. Aksjonærane i dei to selskapa stemte for fusjonsforslaget på ekstraordinær generalforsamling den 30. juni 1999. Finansdepartementet gav 14. oktober 1999 DnB ASA og Postbanken AS løyve til å fusjonere, og fusjonen tok til å gjelde 1. desember 1999.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek dette til orientering.

7.3 Omorganisering av DnB-konsernet

Samandrag

Finansdepartementet vedtok i brev av 3. juli 1998 å stille som vilkår for godkjenning av kjøpet av aksjane i Vital Forsikring ASA ("Vital"), at DnB-konsernet skulle omorganiseras slik at eit nytt holdingselskap blei eigar av mellom anna DnB og Vital.

Den statlege eigarskapen var tidlegare direkte knytt til ei bestemt organisering av kvart einskilt konsern, der bank inngår som ein del av verksemda. I 1999 blei lova om Statens Bankinvesteringsfond endra slik at eigarskapen til Bankinvesteringsfondet også kan omfatte holdingselskap som mellom anna eig bankar. Bankinvesteringsfondet sit i valkomiteen i konsernet.

Den 20. desember 1999 vedtok den ekstraordinære generalforsamlinga i Den norske Bank ASA og DnB Holding ASA å omorganisere DnB-konsernet til eit finanskonsern med DnB Holding ASA som morselskap, ved at alle aksjane i Den norske Bank ASA blei bytte ut med aksjar i DnB Holding ASA.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek dette til orientering.

7.4 Sal av aksjar i Den norske Bank

Samandrag

Som nemnt under punkt 7.5 heiter det i omtalen til punkt 3.4.14 kap. 5350 "Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond" i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1997-1998) "Om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet medregnet folketrygden 1998", mellom anna at:

"Regjeringen legger til grunn at Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond selger aksjene i DnB og i Kreditkassen i 1998 slik at fondenes

eierandel i de to bankene reduseres til 1/3. En vil gjennom salget søke å oppnå et spredt eierskap i de to bankene."

Den 16. mars 1998 opplyste Bankinvesteringsfondet i ei pressemelding at Warburg Dillon Read var vald til global co-ordinator og rådgivar for det planlagde samla nedsalet av aksjar i DnB. På grunnlag av utviklinga i aksjemarknadene planla Bankinvesteringsfondet å gjennomføre eit heilt eller delvis nedsal i DnB i løpet av mai/juni 1998.

Avgjerda i styret og representantskapet i DnB den 6. mai 1998 om at Finn A. Hvistendahl skulle gå av som konsernsjef, og at Svein Aaser skulle tilsetjast som ny konsernsjef i DnB, medførte at salssyndikatet under leiing av Warburg Dillon Read rådde Bankinvesteringsfondet til å utsetje eit nedsal av aksjar i DnB til tidlegast september 1998 etter at Svein Aaser hadde begynt i stillinga.

Det internasjonale kursfallet på ettersommaren gjorde det likevel naturleg å utsetje tidspunktet for nedsalet til 1999 eller til tilhøva såg ut til å liggje betre til rette for det.

I mars 1999 innleidde som nemnt DnB fusjonsforhandlingar med Postbanken. Fusjonen blei gjennomført 1. desember 1999. Bankinvesteringsfondet fann det ikkje naturleg å gjennomføre nedsalet så lenge det gjekk føre seg ein fusjonsprosess med Postbanken.

Med bakgrunn i Statens Bankinvesteringsfond sitt arbeid med moglege strukturelle løysingar for DnB og Kreditkassen, jf. omtalen under punkt 7.9, er det tidlegare syndikatet for nedsal av aksjar i DnB oppløyst. Den nærare framgangsmåten for salet vil bli vurdert seinare. Det blir lagt til grunn at staten sin eigardel i DnB skal reduserast i 2001, dersom ikkje marknadstilhøva skulle tilseie noko anna. Elles viser ein til St.meld. nr. 38 (1999-2000).

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker betydningen av nasjonalt eierskap til sentrale finansinstitusjoner. Det har betydning at toppledelsen i institusjonene som skal finansiere store satsinger i norsk næringsliv, har forståelse for og kjennskap til deres forretningsmessige strategi og samfunnsmessige betydning. En slik innsikt vil bidra til å øke kvaliteten på vurderingene av norsk næringslivs prosjekter.

Dette medlem påpeker at et flertall i Stortinget var enige om at Kreditkassen ikke var til salgs, helt til det kom et bud fra en utenlandsk bank. Nå er en av de mest sentrale finansinstitusjonene i landet solgt.

Dette medlem registrerer at det er vanskelig å finne langsiktige private norske eiere til de sentrale finansinstitusjonene. Det finnes ingen grunner, verken politisk eller økonomisk, til å selge DnB. For å sikre nasjonalt eierskap bør staten etter dette medlems oppfatning derfor opprettholde sin eierandel i DnB.

7.5 Om statens eigarskap i DnB og Kreditkassen

Samandrag

Den 20. september 1999 offentliggjorde Merita-Nordbanken Plc ("MeritaNordbanken") eit tilbod til aksjonærane i Kreditkassen. Tilbodsperioden var venta å vare frå 28. september 1999 til 29. oktober 1999, men har seinare blitt forlengd fleire gonger.

I St.meld. nr. 11 (1999-2000), Kredittmeldinga 1998, lagd fram 29. oktober 1999, blei det peika på at det å redusere eigardelen i DnB eller Kreditkassen til under ein tredel ville vere i strid med dei retningslinene Stortinget då hadde gitt for den statlege eigarskapen.

I innstillinga til Kredittmeldinga 1998, Innst. S. nr. 44 (1999-2000), uttala fleirtalet i finanskomiteen mellom anna "at staten må medverke til å etablere ei sterk norsk løysing på finansmarknaden, slik at den nasjonale eigarskapen ikkje vert svekka", og "at eit eventuelt sal av aksjar i Kreditkassen ikkje kan gjennomførast før ein har sett kva for ei norsk løysing som kan etablerrast".

I brev frå Finansdepartementet av 9. desember 1999 fekk Bankinvesteringsfondet i oppdrag å arbeide med moglege strukturelle løysingar for DnB og Kreditkassen.

I St.meld. nr. 38 (1999-2000) "Om statens eierskap i Kreditkassen", som blei lagt fram 26. mai 2000, orienterer Finansdepartementet om arbeidet med moglege strukturelle løysingar for DnB og Kreditkassen, og om kva retningslinjer som vil bli lagde til grunn for den vidare utøvinga av eigarskapen.

Stortinget slutta seg til forslaget frå regjeringa om å endre retningslinene for den statlege eigarskapen under stortingsbehandlinga av St.meld. nr. 38 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 245 (1999-2000).

I brev av 20. juni 2000 frå Finansdepartementet til Statens Bankinvesteringsfond ber departementet Bankinvesteringsfondet om å førebu eit sal av statens aksjar i Kreditkassen.

I brev av 22. august 2000 frå Finansdepartementet til Statens Bankinvesteringsfond ber departementet Bankinvesteringsfondet om at saka knytt til salet av statens aksjar i Kreditkassen først blir lagd fram for departementet etter statsbudsjettet, St.prp. nr. 1 (2000-2001), er lagt fram. I brevet heiter det mellom anna:

"Det vises til det forestående salget av aksjer i Kreditkassen, jf. departementets brev av 20. juni 2000. I brevet ble det bl.a. lagt vekt på at salget skal skje uten ugrunnet opphold uten at det ble fastsatt noe bestemt tidspunkt.

Statens Bankinvesteringsfond er et eget rettssubjekt. Styret i Statens Bankinvesteringsfond skal forelegge saken for departementet i henhold til lov om Statens Bankinvesteringsfond § 4.

Departementet ber om at foreleggelse av saken først skjer etter at statsbudsjettet er lagt fram. På denne måten vil det ikke kunne stilles spørsmål ved om staten har noen annen informasjon enn andre aktører i markedet."

Bankinvesteringsfondet forventar at den pågåande budprosessen knytt til salet av Kreditkassen vil vere avslutta innan utgangen av oktober 2000, og at bydaren deretter vil gi eit offentlig tilbod til alle aksjonærar.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering.

8. VERKSEMDA TIL FOLKETRYGD-FONDET I 1999

Samandrag

Det er i meldinga gjort greie for Folketrygdsfondets styre og administrasjon, for reglar for plasseringsverksemda og for Folketrygdfondet sin balanse.

Det verdikorrigererte resultatet til Folketrygdfondet (dvs. medrekna urealiserte vinstar) var i 1999 på 9 314 mill. kroner. Dette svara til ein avkastningsrate på 8,4 pst. rekna på basis av fondet sin kapital ved inngangen til året. Avkastninga i 1998 var på 0,1 pst. Avkastninga på fondet sine plasseringar i renteinstrument (obligasjonar, sertifikat og bankinnskott) var i 1999 på 4,4 pst., mens avkastninga på aksjar var på 35,4 pst. Dette var 10,1 prosentpoeng svakare enn avkastninga til totalindeksen på Oslo Børs. Den viktigaste grunnen til mindreakkastninga var ifølgje fondet at kursen til dei enkeltelskapa fondet er tyngst inne i, hadde ei svak utvikling i 1999, til dømes Nycomed, Storebrand, Rieber & Søn, Hydro og Orkla. Fondet understrekar at desse investeringane må sjåast i eit langsiktig perspektiv.

Folketrygdfondet hadde frå 1993 til utgangen av 1999 ei gjennomsnittleg årleg avkastning på eigenkapitalplasseringane på vel 19 pst., dvs. om lag eit prosentpoeng lågare enn gjennomsnittet for børsindeksen. Den lågare avkastninga i denne perioden kjem av mindreavkastninga i 1999. I 1998 hadde fondet 3,3 prosentpoeng betre avkastning enn totalindeksen på Oslo Børs.

Samla renteinntekter i 1999 var 6 607 mill. kroner, medan motteke aksjeutbytte var på 329 mill. kroner. Fondet hadde gjennom året ein auke i urealiserte verdipapirvinstar på aksjar og obligasjonar på 2 199 mill. kroner. Dei urealiserte kursvinstane var fordelte med 4 317 millionar kroner på aksjeporteføljen og 2 118 mill. kroner på dei resterande verdipapira.

Setninga "Styret skal påse at det er etablert et betryggende risikostyringssystem for fondets forvaltning" i 5 i reglementet for Folketrygdfondet (jf. punkt 8.3 over) blei vedteken av Stortinget i samband med handsaminga av Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Aksjeporteføljen til Folketrygdfondet hadde ein relativ volatilitet i forhold til totalindeksen på Oslo Børs på 4,4 pst. i perioden 1995-1999. Fondet sin portefølje av renteberande papir hadde i same periode en relativ

volatilitet på 0,4 pst. målt mot ein samansett referanseportefølje, mens totalporteføljen til fondet hadde ein relativ volatilitet på 0,8 pst.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek omtalen i meldinga til orientering. Komiteen viser når det gjeld framlegget i Nasjonalbudsjettet 2001 om å gi Folketrygdfondet høve til å kjøpe aksjer på børs i andre nordiske land til Budsjettinnst. S. I (2000-2001).

9. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Fremskrittspartiet og Høgre

Stortinget ber Regjeringen i løpet av mars 2001 legge frem for Stortinget:

1. Forslag om endring av banksikringsloven som bringer det norske regelverket for sikringsfond på linje med resten av EØS-området.
2. Sak om endring av kjernekapitalkravene for kredittinstitusjoner, slik at disse bringes på linje med EU-kravene på området.
3. Sak om endringer i regelverk og forvaltningspraksis vedrørende mulighetene norske konsern har for å samordne forvaltningen av kundemidler i verdipapirfond med den operative forvaltningen av andre kundemidler, slik at dagens norske forvaltningspraksis bringes på linje med lovgivning og praksis i andre EØS-land.
4. Sak om endring av regelverket for krysseie i finansinstitusjoner, slik at dette regelverket i sin helhet bringes på linje med EU-reglene på området.
5. Tidsplan for det videre arbeidet med oppfølging av Konkurranseflateutvalgets innstilling, samt for den videre oppfølging av det som er oversendt Banklovkommisjonen for videre utredning.

10. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til St.meld. nr. 5 (2000-2001) og til det som står i denne innstillinga og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

St.meld. nr. 5 (2000-2001) - Kredittmeldinga 1999 - vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 14. desember 2000

Dag Terje Andersen
leiar

Lars Gunnar Lie
ordførar

Siv Jensen
sekretær